

नेपाल टेलिभिजन
सिंहदरबार

प्राविधिक सेवा, समाचार समूह, ८ तह, कार्यकारी समाचार सम्पादक पदको आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम
एवं परीक्षा योजना

पाठ्यक्रमको रूपरेखा :- यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण : - लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	विषयगत ज्ञान र कानून	१००	४०	विषयगत	लामो उत्तर ६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधान २ प्रश्न × २० अङ्क	
द्वितीय	सेवा समूह सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	लामो उत्तर ६ प्रश्न × १० अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधान २ प्रश्न × २० अङ्क	

२. द्वितीय चरण : - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	-	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी वा दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरु सोधिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरुको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

नेपाल टेलिभिजन
सिंहदरबार

प्राविधिक सेवा, समाचार समूह, ढ तह, कार्यकारी समाचार सम्पादक पदको आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र : विषयगत ज्ञान र कानून

खण्ड (क) - ५० अङ्क

१. विषयगत ज्ञान

- १.१ विश्वमा टेलिभिजन प्रविधि तथा प्रसारणको विकासक्रम : Terrestrial, Cable, Satellite, IP.
- १.२ नेपालमा टेलिभिजन प्रसारणको विकास र विस्तार
- १.३ नेपाल टेलिभिजन संस्थानको संगठनात्मक स्वरूप, वर्तमान अवस्था र चुनौती
- १.४ नेपाल टेलिभिजनबाट प्रदान गरिने सेवाहरूबाट नेपालको सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक र शैक्षिक क्षेत्रमा पार्ने प्रभाव
- १.५ नेपाल टेलिभिजन संस्थान, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय र अन्य निकायहरू बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
- १.६ सार्वजनिक सेवा प्रसारण (Public Service Broadcasting), सरकारी स्वामित्वका प्रसारण (State Run Broadcasting) निजी एवम् व्यापारिक प्रसारण (Private & Corporate Broadcasting) र सामुदायिक प्रसारण (Community Broadcasting) र तिनका विशेषताहरू, समानता र भिन्नता
- १.७ प्रसारण व्यवस्थापन (Broadcasting Management)
- १.८ टेलिभिजन क्षेत्रको विकासमा संलग्न अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू: Asia-Pacific Broadcasting Union (ABU) र Asia-Pacific Institute for Broadcasting Development (AIBD)
- १.९ विश्वका प्रमुख समाचार संस्थाहरू र टेलिभिजन समाचारका लागि तिनको योगदान
- १.१० नेपाल टेलिभिजनको समाचार नीति
- १.११ नेपाल टेलिभिजन संस्थान कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०५५ (आठौं संशोधन, २०७६ सहित)
- १.१२ नेपाल टेलिभिजन आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी (प्रथम संशोधन, २०७५) विनियमावली, २०६६
- १.१३ नेपाल टेलिभिजन संस्थानबाट जारी निर्देशिका तथा मापदण्डहरू
- १.१४ नेपालको वर्तमान शासकीय संरचना र तीन तहका सरकार

खण्ड (ख) - ५० अङ्क

२. सम्बन्धित कानूनहरू

- २.१ नेपालको संविधान
- २.२ सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८
- २.३ राष्ट्रिय प्रसारण ऐन, २०४९ र नियमावली, २०५२
- २.४ राष्ट्रिय आम सञ्चार नीति, २०७३
- २.५ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२
- २.६ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
- २.७ प्रतिलिपि अधिकार सम्बन्धी ऐन, २०५९ र नियमावली, २०६१
- २.८ भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
- २.९ पत्रकार आचार संहिता, २०७३
- २.१० विज्ञापन (नियमन गर्ने) ऐन, २०७६
- २.११ मुलुकी अपराध संहिता र देवानी संहिताका प्रकाशन तथा प्रसारण सम्बन्धी कानूनी व्यवस्थाहरू

नेपाल टेलिभिजन
सिंहदरबार
द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी
खण्ड (क) - ५० अङ्क

१. सञ्चार (Communication)

- १.१ सञ्चारको परिचय र तह (Introduction to communication and its Levels)
- १.२ सञ्चारको आधारभूत तत्व र प्रक्रिया (Fundamental elements and process of communication)
- १.३ अव्यक्त सञ्चार (Non Verbal communication)

२. आमसञ्चार (Mass Communication)

- २.१ आमसञ्चारको परिचय आमसञ्चारका माध्यम (Introduction to mass communication)
- २.२ आमसञ्चार माध्यमका विशेषता र कार्यहरू (Characteristics and functions of mass media)
- २.३ आमसञ्चार माध्यम र सामाजिक सञ्जाल बीचको अन्तर सम्बन्ध (Inter Relationship between Mass Communication and Social media)

३. पत्रकारिता (Journalism)

- ३.१ छद्म र प्रसारण पत्रकारिता बीचको भिन्नता र समानता
- ३.२ प्रेसका चार सिद्धान्तहरू (Four Theories of the Press)
- ३.३ पत्रकारिताको महत्त्व (Importance of journalism)
- ३.४ समाचारीय मूल्य (News Values/Determinant of News)
- ३.५ आमसञ्चार सम्मिलन (Media Convergence)

४. पत्रकारिता प्रक्रिया (Journalistic Process)

- ४.१ समाचारकक्ष: बनावट र कार्यहरू (Newsroom: Structure and functions)
- ४.२ समाचार संकलन एवं लेखन (Reporting and News writing)
  - ४.२.१ समाचार संकलन विधि
  - ४.२.२ समाचारका स्रोतहरू (Source of news)
  - ४.२.३ असल सम्वाददाताका गुणहरू (Qualities of a good reporter)
  - ४.२.४ गहन र अनुसन्धानमूलक रिपोर्टिङ
  - ४.२.५ विशिष्टकृत रिपोर्टिङ (Specialized reporting)
  - ४.२.६ समाचार-संरचना (News structure)
- ४.३ समाचार सम्पादन (News Editing)
  - ४.३.१ समाचार सम्पादनका आधारभूत पक्ष
  - ४.३.२ समाचार सम्पादकका कार्यहरू (Functions of an editor)
  - ४.३.३ सम्पादकका गुणहरू (Qualities of an editor)

नेपाल टेलिभिजन
सिंहदरबार

खण्ड (ख) - ५० अङ्क

५. प्रसारण पत्रकारिता (Broadcast Journalism)

- ५.१ टेलिभिजन पत्रकारिताका विशिष्ट पक्षहरू
- ५.२ टेलिभिजन कार्यक्रमका विभिन्न स्वरूप (Various types of Television programme)
- ५.३ कार्यक्रम उत्पादन र प्रस्तुति (Programme production and presentation)
- ५.४ समाचार निर्माण र प्रस्तुति (News production and presentation)
- ५.५ प्रत्यक्ष प्रसारण (Live Broadcasting)
- ५.६ टेलिभिजन माध्यमका लागि लेखाइ (Writing for Television media)
- ५.७ समाचार सम्पादन र दृश्य सम्पादनको सम्बन्ध
- ५.८ टेलिभिजन अन्तर्वार्ता (Television Interview)
- ५.९ समाचार बुलेटिन सम्पादन र प्रस्तुति (Packaging)
- ५.१० समाचार सम्पादन र समाचारको स्क्रिप्ट लेखन
- ५.११ अन्तर्वार्ता, भक्स पप र पत्रकार सम्मेलनमा आधारित सामग्री र प्रयोग (Appropriate uses of Interview, Vox Pop and Press Conference for Television)

६. नेपालमा मिडिया (Media in Nepal)

- ६.१ व्यवसायिक पत्रकारिताका मापदण्ड, उत्तरदायित्व र आचार संहिता (Standards, responsibilities and code of ethics in Professional journalism)
- ६.२ प्रेस स्वतन्त्रता र यसको सीमा
- ६.३ सञ्चार प्रवाहमा समाचार संस्थाहरूको भूमिका र राष्ट्रिय समाचार समिति (National News Agency/ Rastriya samachhar Samiti)
- ६.४ सूचना प्रविधि र नागरिकको सूचनामा पहुँच
- ६.५ मिडियामा नयाँ अभ्यास: डिजिटल मिडिया, नागरिक पत्रकारिता, सूचना सञ्चार प्रविधि र सामाजिक सञ्जाल, ब्लग र नेटवर्किङ्ग (New media practices: Digital media, ICT and social media)

७. व्यवस्थापन (Management)

- ७.१ व्यवस्थापनको अवधारणा, उद्देश्य, कार्यक्षेत्र र चुनौतीहरू
- ७.२ कुशल व्यवस्थापकका गुणहरू
- ७.३ व्यवस्थापकीय सीप र शैलीहरू
- ७.४ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू : योजना, नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल (Morale), अधिकार प्रत्यायोजन, समन्वय, अनुगमन, मूल्यांकन र निर्णय प्रक्रिया
- ७.५ कर्मचारी व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू: नियुक्ति, तलब सुविधा, वृत्ति विकास, सुपरिवेक्षण, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र अवकाश
- ७.६ संस्थागत सुशासन (Corporate Governance) को अवधारणा, आधारभूत तत्व र महत्व,
- ७.७ तालिम तथा व्यवस्थापन विकास (Training and Management Development)
- ७.८ गुनासो सुनवाई (Grievance Handling), ट्रेड युनियन (Trade Union) र सामूहिक सौदावादी (Collective Bargaining)
- ७.९ सूचनाको हक र स्वतः प्रकाशन गर्ने विवरण
- ७.१० सार्वजनिक बडापत्रको अवधारणा र यसको प्रयोग
- ७.११ बजेटको सैद्धान्तिक पक्ष तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रक्रिया
- ७.१२ विपद व्यवस्थापन र सक्षम समाचार कक्ष (Disaster Resilience News Room)